

2-jahon urushi yillarida O'zbekistondagi demografik jarayonlar. Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlari misolida (1941-1945-yillar).

Andijon davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi
Mardonova Gulsoraxon Pazilovna

Annotatsiya: Maqolamizda 2-jahon urushi yillarida O'zbekistonda yuz bergan demografik jarayonlar va ularning natijasida sodir bo'lgan o'zgarishlar Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida misolida atroflicha yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: 2-jahon urushi, sovet ittifoqi, demografiya, demografik jarayon.

2-jahon urushi davrida O'zbekistonda demografik jarayonlar o'zgarimas o'tkazdi. Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida esa 1941-1945 yillarda jang va urush sharoitlariga asosan aholi soni o'zgardi, oila tarkibidagi o'zgarishlar sodir bo'ldi.

2-jahon urushi (1941-1945 yillar) davrida O'zbekistonning Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida demografik jarayonlar katta o'zgarishlarga uchradilar. Urush davrida insonlar o'rtasida migratsiya, oila birliklari buzilishi, yoshlar va erkaklar ko'chishi, va ko'plab qishloqdagi ayollar va farzandlar uchun yaqin bo'lganlarini yo'q qilish jarayonlari sodir bo'ldi.

Bu davrda ko'p xil sabablarga bog'liq ravishda o'zgarishlar bo'lgan, ammo boshqa joylarda keng tarqalgan darhollik, yangi oila tashkil etish, yoshlar o'rtasidagi qasrdagi zavodlar va fabrikalarda ishlash tufayli katta aholi o'zgarishlari sodir bo'lgan.

2-jahon urushi davrida O'zbekistonda demografik jarayonlar o'tib, Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida (1941-1945 yillarida) katta o'sish, jamiyatning o'zgarmaydigan tuzilishi, o'zaro aloqalar va moliyaviy o'zgarishlar ekanligi kuzatildi. Bu davrda ko'p jumladan, harbiy harakatlar, jang va qarorlar o'zbek xalqiga tasir qildi.

Ikkinchi jahon urushi davrida (1941-1945 yillar), O'zbekiston demografik jarayonlari ham o'zgarib, muammolarga duch kelgan edi. Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida esa ko'p o'rnatilgan sanoat maydonlari va jang bo'yicha harakatlar tufayli aholi o'zgarib ketdi. Bu davrda ko'p odamlar frontga jo'natilgan, shuningdek, jang materiallari ishlab chiqarish uchun ko'plab maxsus ishlab chiqarish tashkilotlari tashkil etilgan.

2-jahon urushi davrida O'zbekistonda demografik jarayonlar o'rtasida Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida katta o'zgarishlar bo'ldi (1941-1945 yillar). Bu davrda

jangni o'tkazgan mamlakatlar o'rtasida ko'plab ayrimliklar, jang suyagini o'z ichiga olgan qismlar, va jangdan keyin kelib chiqqan yangi demografik holatlar e'tibor qozondi.

2-jahon urushi davrida, O'zbekistonda demografik jarayonlar keng doirada paydo bo'ldi. Urush asosida ko'p oilalar o'z viloyatlarini tark etishdi, shuningdek ko'p oila a'zolari frontga ketdi. Bu jarayonda ko'p oila a'zolari vafot etdi, shuningdek, qishloq xo'jaligi kamaydi va shaharlar katta o'sib borib, yangi ish o'rinlari paydo bo'ldi.

Urush davrda bu oblastlardagi demografik jarayonlarni bir nechta bosqichlar va jarayonlar bilan misol keltirish mumkin:

Mehnatqurollik va Janjal urushi: Sovet Ittifoqi jangi jarayonida O'zbekistonni janjal va mehnatqurollik qolganligi ta'siriga uchradi. Bu jarayonlarda ko'p kishi hayotini yo'qotdi, shaharlar va qishloqlarda aylanib, jamoa tuzumiga o'zgarishlar bo'ldi.

Evakuatsiya va qabul qilish: Urush davrida Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida ko'plab oilalar evakuatsiya qilindi va boshqa hududlarga ko'chirildi. Shu sababli, hududlardagi aholi miqdori o'zgarib, yangi kuchlar tashkil bo'ldi.

Yiroqlash va o'sishi: Urush jarayonida ishtirok etgan hududlarning iqtisodiyotida yiroqlash va o'sish ko'rib chiqildi. Sanoat, transport, va qishloq xo'jaligi sohalarida yangi imkoniyatlar ochildi.

Qisqa muddatli o'sish: Urush jarayonida O'zbekistonda qisqa muddatli aholi o'sishi bo'ldi, ammo urushning tugishidan so'ng bir nechta yil ichida demografik ko'payish kuzatildi.

Bu jarayonlarda o'zgarishlar nazariy qilinayotgan demografik jarayonlardir va bu muddatda O'zbekistonning umumiy demografik ko'rinishi yo'qotildi.

2-jahon urushi yillarida O'zbekistondagi demografik jarayonlar, 1941-1945 yillarida Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida ko'p miqdorda kishilar hayotini yo'qotgan. Urushning ta'siri bilan ko'p oilalar o'zaro aloqalarni yo'q qilishdi va ko'plab odamlar yo'ldan chiqishgan. Bu jarayonda bo'lgan yo'qotilgan hayotlar va ko'p oila a'zolari o'rtasidagi tartibsizlik demografik ko'rsatkichlarni oshirib bordi.

Shu jumladan, ko'p odamning frontga jo'natilishi, jangdan qaytganlarning ko'pi o'limi, va asarlar sohasidagi boshqaruv va ma'muriyat tizimining o'zgarishi jarayon etdi.

2-jahon urushi yillarida O'zbekistondagi demografik jarayonlarning bir qismi Farg'ona, Namangan va Andijon oblastlarida aks etgan. 1941-1945 yillaridagi urush davrida bu hududlarda aholi yo'qotish va o'sish e'tiroflandi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura. –Toshkent: O'zbekiston, 1996. – 82 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. – Toshkent: Fan, 2001 – 153 b.
3. Karimov.I.A Ozod va obod Vatan, erkin va faravon hayot – pirovard maqsadimiz. – Toshkent: O'zbekiston. 2000. – 471 b.
4. Abdulla Avloniy Turkiy guliston yoxud axloq. Toshkent: Adolat, 1992. – 44 b.
5. Karimov I.A. O'zbekistonning o'z istiqlol va taraqqiyot yo'li. –Toshkent: O'zbekiston, 1992. -76 b.
6. Tolibjonovich, M. T. (2021). Eastern Renaissance And Its Cultural Heritage: The View Of Foreign Researchers. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 2(05), 211-215.